

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 234. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, október 15.

A kibontakozás.

Nagybecskerek, október 15.

Valóban nagy ideje volna már a kibontakozásnak, a válság befejezésének. Égető a szükség a rendre és arra, hogy mielőbb felelős kormány jusson az ügyek élére, mert a mai anarchikus állapot a nyugtalanságnak állandó forrása. De a kormányválság elintézésével kilátás volna arra is, hogy a szabadelvűpárt az új vezér alatt ismét azzá a tömör, egységes falanx-szá lesz, mely az alkotmány és a parlamentarizmus védelmét teljesítheti és a válság megoldásában, mint döntő tényező közreműködhetik.

Ily módon jelentékeny tényezőit nyerjük a kibontakozásnak. Az első s legbecesebb ezek közt: a nyugodtabb hangulat, a kedélyek izgalmanak lecsillapodása. Csak ily hangulat mellett képzelhető oly akció, mely az ellentétek kiegyenlítésére, a nézetek összeegyeztetésére s a közös elhatározással keresett békés megállapodásra vezethet. Ezen hangulatnak csak meg kell erősödnie, ha zavaró incidensek fel nem merülnek s akkor hatása alól még a szélső ellenzék sem vonhatja ki magát. Mert ebben a hangulatban közvéleménynek, az egész országnak békevágya jut kifejezésre. Ezt pedig respektálnia kell minden komoly parlamenti tényezőnek.

Eszünk ágában sincs ma még a rőzsaszínű szemüveget feltenni. Nagyon jól tudjuk, hogy a béke reményétől a béke megvalósítása még igen távol van. S magunkat és a közvéleményt ámitanók, ha pusztán egy hangulat benyomása alatt a kibontakozás kilátását közelinek s biztosnak hirdetnők. De ha nincs is módunkban örvendetes fordulatot jelezni, viszont nincs okunk az eddigi pesszimizmusra sem. A

kedélyek pillanatnyi megnyugvása is igen értékes tünet akkor, a midőn az izgalom már-már forrponjtját érte el. Ha már az ellenzék is a tárgyilagosság hangját kezdi megütni s a személyi momentumokat el-ejtve, a higgadt várakozás álláspontjára akar helyezkedni, akkor lehetetlen, hogy ne legyen meg benne a békére való hajlandóság. Már ez is közeledést jelent legalább pszichológiai értelemben.

A helyzet javulását mi tehát abban találjuk, hogy minden oldalról várnak egy oly eseményt, mely kiinduló pontja lehet a kibontakozásnak. S míg néhány nappal ezelőtt izgatottan, lázas hangulatban per-traktáltak minden eshetőséget, ma már higgadtan, sokkal kevésbé élesen, sőt itt-ott békésebb szellemben mérlegelik az esélyeket. Most van az ideje, hogy köz-életünknek s különösen a parlamentnek messzebbrelátó, komoly és higgadt elemei iparkodjanak tulsulyra jutni s törekedjenek érvényre juttatni azt a szellemet, melyet az okos és becsületes hazafiak lelkében még a legnagyobb zürzavar sem homályosíthatott el. A hangulatszállapodás e reményt keltő pillanatában tán sikerül módját találni annak, hogy a tulsúlyokra hajlók a szélsőségektől eltereltesse, hogy a lobogó indulatok leszereljenek s a küzdelemre emelt kezek békés munkára összefogjanak.

Mértékletességi egyesület Torontálban.

Nagybecskerek, október 15.

Torontálban van egy csomó önző ember, de van egy csomó önzetlen is. Van egy sereg, mely csak magának él, de van egy sereg, mely csak azt nézi és azt cselekszi: mi jó neki, de van egy nagy szám olyan, mely azt is nézi, azt is cselekszi, ami másnak jó, másnak használ.

A többek között Poroszkay és Marton urakat az utóbbiak közé számítlom.

Ez a két férfi, társulva többekkel, már évek hosszú során erélyes tevékenységet fejt ki Torontálmegye gazdasági élete emelkedése, követezőleg a nép jóléte emelése érdekében. És . . . és ha tekintjük a föld népe sorát s meghallgatjuk a föld népe szívverésének érző idegeit, a néptanítókat, hát azt halljuk, azt látjuk, hogy a nép jóléte csak nem halad, csak nem emelkedik, vagy ha emelkedik is, nagyon kicsike kis mértékben.

Miért?

A mi földünk népének két, minden előhaladást meggátló rettenetes bűne van: a fajtalanosság és az iszákosság. Ez a két nagy bűn az, mi életerejét metszi minden nemesebb törekvés sikerének Torontálban. Az önzetlen, a nép jólétét szíven viselő, a népen segíteni vágyó nemes lelkeknek e két főbűn ellen kell küzdeni, mert mindaddig, míg e két főbűn minden korlát nélkül pusztít, addig nincs s nem is lehet népjólét.

A hétfői tanító-gyűlés alkalmával beszélgetve egyes tanítókkal, fájdalmasan kellett hallanom ezt az igazságot:

Önzetlenek! nemesek! a nép jólétét igazán szívünkön viselők, tömörülünk itt s kezdjük meg a harcot, először is az iszákosság ellen.

Hisz borzasztó, hogy a szesz élvezete mennyire el van terjedve. Borzasztó, hogy már az iskolás fiúk között is alig van, ki szeszt nem vesz gyomrába s ezáltal nem rombolja le testi és lelki erejét.

Borzasztó az a züllés, szegénység, eladósodás, elbetegedés, mely napról-napra jobban terjed az ivás miatt és pedig magyarok, szerbek, románok, németek és tótok között egyformán.

Ismételtem azért . . . nemesek! nép jólétén fáradozó s azért munkálni kész férfiak és nők, kezdjük meg e mentő munkát.

Itt Nagybecskereken van már egy kis mértékletességi egyesület, miniszterileg jóváhagyott alapszabályival, a mely fiók-egyleteket is szervezhet a vidéken. Legyenek tagjai minél többen az

A „TORONTÁL” tárcája.

Napoleon után

(A reformok kora. A Nagy Képes Világtörténet XI. kötete. Írta: dr. Marczali Henrik. A Franklin-társulat és a Révai Testvérek irodalmi intézet egyesült kiadása. Ára: 8 forint.)

A világtörténetek nagy kötetiben a száraz adatokat bönegszve, mindig mély lírai érzés vesz rajtuk erőt. A kandeló előtt, a villanyvilágításu szobában, a perzsa szőnyegek és a modern félmohály között egyszerre megdobban valami a kérges ingpáncél alatt, mikor a Sappho sorsát olvassuk vagy verseinek egy-egy töredékére nyitunk rá. Oh gyönyörű kora az ifjúságnak és szerelemnek, a mikor az istenekről mesék keringtek, szerelmes leányok a földre várták őket s az erdő és a levegő tele volt suhogásukkal s a tenger habomlása alatt Neptun kocsija vágatott. A szent fák és a szentelt ligetek naiv miszticizmusa; a templomok márvány oszlopsora, azok az áttekinthető épületek, a mikre rá nézve, céljuk és belső elrendezésük egyszerre nyilvánvaló lett, a hegyormok, a mik nem takaródtak be szürke földdel, hanem éleiken kiült a tarka márvány; a fák, a mik a maguk kényére nőttek s virágot és gyümölcsöt együtt termettek az embereknek: mindezek oly természetesek és egyszerűek voltak, — mind az ember barátai, mintegy önként támadva elő a természetből, a hogy a tudomány és a művészet is szinte önként született akkor az értelemhő és az érzésből.

És aztán a renaissance a maga mesébe illő pompájával, a mikor a gazdagság és az emberi értelem mindenki gyönyörűségére kivirágztatja a követ, hogy századokon át el ne hervadjon s a mikor a hit és érzés csodái teleragyogják a mesterek vásznait; a mikor az épületek épülnek, a miken Róma, a függőhidak és caesari paloták Rómája, csodálatba esett volna; a mikor fénykorára jut a legnagyobb hatalom és legnagyobb

szervezet, a melyet a emberi történet ki bír nyomozni: a pápaság; az mikor városok támadnak elő a földből és a tengerből, a föld és az ember dicsőségére, hogy Alfieri méltán mondhatta: „Az emberi növény egyszerre nőtt nagyra, akkor is a XV. században; akkor is Itáliában.” Aztán a reformáció komor ideje, a hivaták és zsinatok, az emberiségnek az a nagy magába szállás és elkomolyodása, a mik a gót templomok kőcsipkéiben és kővirágos oszlopaiban, sőt, színes üvegü ablakaiban testesülnek meg, az önmagunknak való felelősség csodálatosan nagy érzése, a mikor mély büntudat hamut szór a régi szép szöke germán hajkoronákra.

És a francia forradalom nagy zürzavara, melynek terve a költők agyában fogant és mely az eltörölhetlen emberi jogokat produkálta s melynek minden háborgása és majd minden eredménye a Napoleon császárságába szűrődött le, aki, mint egy ó-kori hős, a félvilág életét magába szivta, s mint Semirámis, egy fél század történetét kapcsolta nevéhez. Az ilyen korok mellett ugy ellapulnak a következő szűk kis időszakok, mintha azokban semmi sem történt volna s a nagy rázkódások után olyan halálos csend következik, mint a középkor bizonytalanabb és homályosabb századaiban.

A Napoleon korszaka után is tompult csön-desség következett. Szinte hajlandók volnánk azt hinni, hogy az emberek évtizedeken át csak az akkor támadt eszmék és dolgok eltanulásával és megvalósításával foglalkoztak. Pedig ebben a korban nagy emberek éltek és nagy találmányok íródtak a történelem lapjaira. Königsberg utcáin ekkor sétált aranygombos pálcikájával délutánonként Kant, ekkor dolgoztak csön-des szobáikban Fichte és Hegel, Weimarban Goethe már írta Faustot és a hü Eckermann szorgalmasan jegyezte a Mester beszélgetéseit. Egyetemi tanszékéről a 30 éves háborút magyarázza Schiller, a keresztényesség szellemét tanítja a forradalom vihara elől

Amerikába menekült Chateaubriand. Már írja gyönyörű Child Haroldját s Manfredjét a Don Juan mestere, Byron, aki aztán a görög szabadsáért vérzik el. Laplace már fejtegeti az égi mechanikát, Montesquieu vizsgálja a törvények szellemét s megjelenik az újabbkori történa atyja, Ranke. Comte Ágosttal pozitív alapokra lép a filozófia s a két Humbolt munkáiban diadalát üli a természettudomány. A politikai életnek a bécsi kongresszus és a szent szövetség építenek új alapokat. Franciaországban a restauráció, Angliában az ir kérdés foglalkoztatja a kedélyeket; megalakulnak az Egyesült-Államok, kikristályosodik a kis Belgium, gyarmati birodalmának alapjait veti meg Anglia, szervezkedik Spanyolország és Portugallia, s Franciaországban a juliusi forradalmat a polgárkirályság váltja fel. Németország az egyesülés vágyától ég Európa közepén; Keleten a keleti kérdés fejlődik, a Balkán forrong és Magyarország történetének új stádiumába lép. A küzdelmeket a nemzetek legnagyobb költői díszítik, Goethe, Schiller és Heine, Béranger és Victor Hugó, Vörösmarty, Eötvös, Kölcsey. A nagy férfiak egész sora vonul el előttünk: Canning, Peel, Pitt, Thiers és Guizot, Samyl, O'Connell, Metternich és Bismarck, Széchenyi, Kossuth és Deák.

Ennyi ragyogás és fény van e névtelen kor kárpitja mögött, a mely csak első pillanatra látszik színtelenebbnek előzőinél. S ebben a korban pattan ki a mult századnak talán két legnagyobb vívmánya: a nemzetiségi eszme és a gözös.

Ezt a kort írja meg Marczali Henrik dr. a Nagy Képes Világtörténet legújabb, immár XI. kötetében. A mit a magyar részről mond, az alapos és szép, gazdag levéltári kutatások, Széchenyi naplói kiadatlan részének számos helye jut benne először szóhoz. A kötet kiváló helyet foglal el történet-irodalmunkban s a Világtörténet kötetei közt.

egyetlenek s aztán majd itten tanácskozára összegyűlve s megbeszélve a tennivalókat, induljunk el a mentő, népnemesítő nagy munkára.

Azáltal, hogy Darányi miniszter nemes intencióit, itt egyesek megértették, egyesek felkarolták s kivitele érdekében munkálkodtak, rövid idő alatt mennyire megnemesedett Torontál baromfi-tenyésztőállománya.

Értessük meg ami másik nagy miniszterünknek Wlassicsnak is nemes intencióit, melylyel ő megindította az iszákosság elleni küzdelmet. Karoljuk fel ezt s kivitele érdekében munkálkodjunk, hogy így rövid idő alatt Torontál ember-tenyésztőállománya is megnemesedjék.

Szalay József.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/4 órától 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Személyi hir.** Jankó Agoston alispán ma visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **A kaszinó Deák-ünnep.** A nagybecskereki kaszinó-társulat tudvalevőleg lelkes ünnepet rendez a haza bölcsé születésének századik évfordulója alkalmából október 18-ikán vasárnap d. e. 11 órakor a kaszinó nagytermében. Az ünnep sorrendje a következő:

1. Szózat. Férfikar.
2. Elnöki megnyitó. Mondja dr. Demkó Endre.
3. Deák Ferenc emlékezete. Irta Tóth Kálmán. Szavalja berceli Bercely György.
4. Emlékbeszéd. Mondja dr. Stassik Ferenc.
5. Hymusz. Férfikar.

— **A városi választások.** Ma mozgalmas élet uralkodott Nagybecskereken. A városi választások, a melyeket a közg. bíróság ítélete folytán meg kellett ismételn, meglehetősen fölkavarták a kedélyeket s egyik-másik kerületben még élelkebb volt a választási mozgalom, mint tavaly. Különben majdnem minden kerületben több lista forgott közkézen, s a kortések igyekeztek a maguk jelöltjei számára szavazókat fogni, de a leghevesebben a belvárosban küzdöttek az ellenfelek s a városház folyosóján egész csomó különböző listával korteskedtek. Egyedül az Amerikában volt teljes csönd, mert az itteni tavalyi választás nem esett kifogás alá s így itt nem volt most választás. A szavazók leginkább a délelőtti órákban igyekeztek leadni a szavazataikat s délig a választók nagyobb része majdnem mindenütt leszavazott. Délben persze elcsöndesültek a választási helyiségek, de ebéd után ismét megélelkültek s folyt a szavazás négy óráig. A választás eredményéről külön mellékleten számolunk be, a melyet vidéki előfizetőink és olvasóink holnapi számunkhoz csatolva kapnak, mert a választási eredmény megállapítása eltartott hat óráig, amikor a postai összeköttetés hiánya folytán már nem lehetett a mellékletet a mai lappal együtt elküldeni.

— **Deák-ünnep az iskolákban.** A nagybecskereki közs. főgimnázium folyó hó 17-én, szombaton a haza bölcsé, Deák Ferenc születésének századik évfordulóján ünnepélyt rendez a következő műsorral:

Délelőtt 9 órakor istentisztelet az intézet templomában, utána a tornacsarnokban: „Szózat.” Éneklé a főgimnáziumi énekkar. Deák Ferenc emlékezete. Irta és felolvassa: Török Arnold VIII. o. t. Deák Ferenc emlékezete. Irta Tóth Kálmán, szavalja: Tóth László VIII. o. t., a Gyakorló-iskola elnöke. Emlékbeszéd Deák Ferenc fölött. Mondja Herr Ödön főgimn. tanár. Hymusz. Éneklé a főgimn. énekkar. Az ünnepélyre a t. c. szülőket s a tanügy barátait ez uton hívja meg az igazgatóság.

A nagybecskereki központi állami népiskola október hó 17-én üli meg Deák Ferenc születésének századik évfordulóját a következő sorrenddel:

D. e. 9 órakor isteni tisztelet. Utána a 7. sz. tanteremben „Hymusz.” Éneklé a tanulók. Megnyitó beszéd. Tartja Baaden Károly igazgató. Ujvári Béla: „Deák Ferenc.” Szavalja: Zalan Tibor IV. A foszt. tanuló. Emlékbeszéd. Tartja: Fischer Mór állami tanító. Pósa Lajos: „Mikor

imádkoztok.” Szavalja: Hausladen Vilma V. oszt. tanuló. Minke Béla: „A haza bölcsé.” Szavalja: Andressz Alajos és Baraczius József V. oszt. tanulók. „Szózat.” Éneklé a tanulók.

Az Eötvös-utcai áll. el. iskolában október 17-én a következő sorrend szerint ünneplik meg Deák Ferenc emlékét:

D. e. 9 órakor isteni tisztelet, mely után az iskola egyik tantermében „Hymusz.” Éneklé az iskolai ifjuság. „Deák Ferenc” Ujvári Bélától. Szavalja: Brájjer Lajos IV. oszt. tanuló. Ünnepi beszéd tartja: Bányai Jakab igazgató. „A haza.” Pósa Lajostól. Szavalja: Hirtenstein Arthur IV. oszt. tanuló. „Szózat.” Éneklé az iskolai ifjuság.

A Messinger-féle magán leánynevelő-intézet Deák Ferenc születése századik évfordulója alkalmából hazafias ünnepélyt rendez folyó hó 17-én, szombaton délelőtt 10 órakor, melyre a szülőket és tanügybarátokat ez uton hívja meg az igazgatóság. Az ünnepély sorrendje a következő:

Hymusz: éneklé az intézet énekkara. Megnyitó beszéd: tartja Urhegyi János tanár. „Mikor imádkoztok” Pósa Lajostól: szavalja Lucsics Alic. Deák Ferenc emlékezete: felolvassa Deutsch Aranka. „Magyar nyelv” Pósa Lajostól: szavalja Ferenczy Etus. „Ima” Bánk-Bánból Erkel Ferenc-től, éneklé az intézet énekkara, zongoránkísérik: Stern Vilma és Narozsni Frida. „Deák Ferenc” Ujvári Bélától, szavalja: Polgár Rózsika. Rákóczi induló zongorán előadják Kelő Vilma és Strasser Sarolta. Szózat: éneklé az intézet énekkara.

— **Izraelita istentisztelet.** A helybeli izr. templomban f. hó 16-ától további intézkedésig a mindennapi isteni tisztelet reggel 1/2 órákor és este 5 órákor fog tartatni.

— **A pancsovai kiállítás.** Pancsováról írják lapunknak: A temesvári kereskedelmi- és iparkamara elnöksége átiratot intézett Mattanovich Adolf polgármesterhez, mint a kiállítást rendező bizottság elnökéhez, melyben arról értesíti, hogy a kamara a jövő év folyamán Pancsován rendezendő gazdasági és iparkiállítás céljaira 1000 kor. szubvenciót engedélyezett.

— **Hamis tizkoronások.** A dettai esendőrség az ottani hetivásáron tetten érte Mia Ursu és Babeszkú Petru macedóniai parasztokat, a mint azok hamis tizkoronásokat akartak forgalomba hozni. A tetteseket letartóztatták és a náluk tartott házkutatás alkalmával közel 50 drb hamisítványt találtak. A hamisítványok nagyon hasonlítanak a Weisz-féle ismeretes tizkoronásokhoz és alapos a gyanu, hogy azok még Weisz gyárából kerültek ki. A nyomozás folyik.

— **A feleség után.** Kis-Becskerekéről jelentik, hogy Konstantinovic Szavu ottani gazda néhány rapóta nyomtalanul eltűnt. Rokoni azt hiszik, hogy a szerencsétlen ember öngyilkosságot követett el. Mintegy három hónap óta meghalt ugyanis a felesége és azóta vigasztalhatatlan volt.

— **A részegség áldozata.** Krisu Pável román-szent-mihályi 24 éves jómódú gazda tegnap ittas állapotban a saját vigyázatlansága következtében a Bégába esett, hol halálát lelta. Holttestét elsodorta az ár és még nem találták meg.

— **Hét éves gyilkos.** Mint Beregszóról jelentik, Weisz János odaváló gazda tegnap eltávozott hazuról és három éves fiauskáját hét éves fia, János örizetere bizta. A gyerekek azzal töltötték idejüket, hogy a tágas kertben játszadoztak. Később megunták ezt a szórakozást és bementek a lakásba. Itt az idősebbik fiu elővette édes apja forgópisztolyát és elsütötte. A golyó a kis Ferencet találta, a ki nyomban holtan rogyott össze. A vizsgálatot megindították.

— **Elgázolt tehéncorda.** A Buziásról tegnap délután indított vonat Temes-Ujlak és Medves községek között nekiment egy a sineken bandukoló tehéncordának. Az állatokat csak nagy nehezen sikerült a sinekről elhajtani, de akkor már sok tehenet elgázolt a vasut mozdonyra.

— **Vásárok.** Versec város rendőrkapitány-sága átiratban értesíti városunk közönségét, hogy a legközelebbi verseci országos nagy vásár október hó 23., 24., 25. és 26-án lesz. A marhafelhajtás csak 22-étől van megengedve. — Lugoson e hó 16., 17. és 18-án lesz országos vásár.

Az ujvidéki őszi nagy vásár 24., 25. és 26-án lesz, a melyen a marhafelhajtás Horvát-országból csak vasuton van megengedve.

A csenei és torontálszigeti vásárt e hó 18-án, a módosít pedig e hó 25-én fogják megtartani. Az utóbbi két vásárra a hasított körmű állatok felhajtása tilos.

Vasárnap a bégaparti vasutállomástól a Magyar Király szállóig vezető uton egy garnitúra Wertheim-kules (Adlersflügel M.) vészett el. A kulesok megtalálójá legyen szives azokat a rendőrségnek átadni. A vésztes szivesen részesíti a kulesok átadóját megfelelő jutalomban is.

Színház és Irodalom.

* **A dolovai nábob leánya.** A színtársulat agilis igazgatójának Balla Kálmánnak bucsu fellépte szép számú közönséget vonzott tegnap este „A dolovai nábob leánya”-nak előadására. A közönség figyelme egyaránt illette Ballát, a jeles művészt és Herceg Ferenc kitünő színművét. A társulat, mint mindig, ezuttal is jó előadást nyújtott s a közönség mindvégig zajos tetszéssel kísérte. Balla Kálmán nemcsak külöleg pompás huszártiszt volt, de kiváló jellemzéssel is játszott Tarjánt. Méltó párja volt Tarján Irma, aki tökéletesen eltalálta a jukker menyecske alakját s ez az alakítás minden részletében jeles művészi munka volt. Gerőfi Ilonka Vilmája már kevésbé sikerült s inkább egy szentimentális német leányt láttunk benne, mint a dolovai nábob leányát. Igen jó volt Bilitzky-Maróth szerepében Vitéz Róbert, Szentirmay szerepében Tihanyi Miklós, Virágh Ferenc mint Merlin báró, továbbá P. Tóváry Anna, Szénássy Peterdy Sándor Sajó Vilmos. (S—s.)

* **A „Magyar Könyvtár”** szeptemberi sorozata ismét néhány értékes füzetet gazdagítja e kiváló gyűjteményt. Az újabb magyar irodalom elbeszélői közül ezuttal Krudy Gyula kerül sorra, aki „Nyiri esend” cím alá foglalt elbeszéléseiben (347. sz.) mely poézissal rajzolja a Nyirség életét, igazi magyar levegőben igazi magyar alakokat állítva élénk. A régi magyar irodalom remekei közül most Tóth Ede „Kintornás család”-ja jelent meg (349—350. sz.), a népszimű mesterének ez erős drámaiságu munkája, mely még mindig kedvenc műsordarabja vidéki társulatainknak. A külföldi irodalmak közül a régi római klasszikosok sorozata folytatódik a 346. sz. füzetben, mely Cornelius Tacitusnak, a nagy történetírónak egyik legnevezetesebb munkáját, Agricola Életét teszi közzé. Wirth Gyula új és jeles fordításában, kitünő bevezetéssel és jegyzetekkel. — A modern irodalmak ismertetése körül is igen becses szolgáltatást tesz a „Magyar Könyvtár”, az angolok egyik legzseniálisabb új elbeszélőjének, Zangwillnak bemutatása által. A zsidó néplelek e nagytehetségű buvárától „A matrác-sír”-t közli, Heine utolsó éveinek egy megrövidítő rajzát, valamint a Cionizmussal foglalkozó „Palesztinai zarándok”-ot. Ezt a füzetet (348. sz.) Gábor Andor ültette át nagyon sikeresen. Egy-egy szám ára 30 fillér; kapható bármely könyvkereskedésben vagy a kiadónál: Lampel R. (Wodianer F. és fia) Andrassy-ut 21., ahonnan bárkinek ingyen küldik meg a „Magyar Könyvtár” teljes jegyzékét.

Biztosítási Évkönyv. Alig van intelligens ember, a ki ne biztosítana, s alig van ember, a ki törődne a biztosító társaságokkal. Pedig a most megjelent Magyar Biztosítási Évkönyv sokat elmond a biztosítókról, melyekre százmilliókat bízunk. A nagyon elterjedt könyvből tanulhat a laikus is, tanulhat a szakember is, a tisztviselő és a vidéki ügynök is. A társaságok ismertetésén kívül nagyérdékű cikkeket vannak benne, a „Biztosítási matematikáról” (Bogyó Samutól), a tengeri biztosításról. A könyv leghasznosabb része a „Kárbejelentés”, melyből sokat lehet tanulni. A könyv ára 4 korona. Kapható a Biztosítási és Közgazdasági Lapoknál Budapesten, VII., Vörösmarty-utca 14. szám alatt.

Közgazdaság.

Gőzeke mivélés előnye.

Jalsoviczky János felolvasása a hitelszövetkezetek közgyűlésén.

Az alföldi vármegyék termő talajai a folytonos csekély mivélés folytán azon mivéleti réteg, mely évről-évre egyformán lett szántva, vetve, munkálva, elérték azon időpontot, mely megkivánja a mivélési módok megváltoztatását, hogy a már hanyatlásnak indult terméshozamok ismét fokozatosan emelkedve, visszaadassák fáradságos munkánk megtérítése után annak méltányos nyereseményét is.

Mi, a mai kor emberei, kénytelenítve vagyunk azon eredményeket, mit elődeink kevés, könnyű munkával értek el, nehéz, fáradságos és ezekkel kapcsolatosan költséges munkákkal fokozva előállítani, hogy létünk fenntartásához szükséges anyagokkal ne csak oly mennyiségben teremthessük meg, ami a fogyasztásnak megfelel, hanem hogy felesleget is képesek legyünk értékesítés végett teremteni.

Iparkodjunk tehát a rendelkezésre álló anyagokat oly módon egyesíteni, hogy az által munkánk gyorsabb, jobb és eredményesebb valóítását érthessük el.

Az emberiség vezető egyénei törekednek is azon, hogy mindent a lehető legeredményesebben végezni lehessen, különösen a földmivélés az a foglalkozás, amely legjobban megkivánja a munkák folyton fokozódó javítását, mert ez az

összes emberiség fentartó eleme, minden élő lény ennek köszönheti létezését, ettől várja fenntartását, boldogulását, ebből ered az élet.

A föld művelése tehát azon munka, amely leghálásabban adja vissza fáradságunk jutalmát úgy magunk, mint utódaink számára.

Ne kicsinyeljük az e téren tett tapasztalatokat, hanem iparkodjunk azokkal behatóan foglalkozni, hogy minden csekélységnek látszó munkát alapos megfontolás után tehessek félre, vagy értékesíthessük előnyeinkre.

A földművelés terén szolgálatot vélek teljesíteni, midőn 27 évi gyakorlatom közben 18 éven át a gőzekemelés terén szerzett tapasztalataimat a nagyérdemű gazdaközönség szíves figyelmébe idézni bátorkodom, ezt annál inkább is merem teljesíteni, mert nemcsak a gazdaság, de a gépészeti téren is szereztem magamnak képesítést arra, hogy minden tekintetben tájékozást nyújthassak az érdeklődő gazdaközönségnek.

Az izomerő szántással az alföldi vármegyék nehéz kötött talaját kellőképpen nem művelhetjük meg, amit igazol azon tény, hogy az eddigi izomerő szántások 10—14 cm. átlag mélységet tud nem haladtak, ezen mélységű művelés azonban nem elegendő arra, hogy az időszakosan előforduló két-három napos esőzések csapadékait képes legyen befogadni, ennek következtében mivel az általa túltömöttségénél fogva vizet átvezető képességgel nem bír, a csekély miveletű réteg annyira megtelik nedvességgel, hogy annak következtében a növény elsárgul, fejlődésében megakad, magképződési folyamatát elveszti, vagy nagyon elsatnyult magvakat lesz képes fejleszteni, viszont nagyobb szárazságok beálltával ezen csekély művelésű réteg annyira kiszárad, hogy ennek következtében a növény fejlődésének folytonossága meg lesz szakítva.

Fenti állításaim alapján igazolást nyer az alföld holdankénti csekély terméshozama.

Amennyiben csekély műveléssel a téli nedvességet megtartani nem lehet, a nagyobb esőzések csapadékait magába fogadni nem képes, a kiszáradás veszélyének rövidebb idő alatt ki van téve, változtassuk meg gazdasági szántási munkálatainkat oly módon, hogy eszközöljünk gőzerő segítségével mély művelést, hogy az által a téli nedvességet, mint a művelési réteg porhanyóságát biztosíthassuk a termény fejlődésére.

A mély művelés által az eddigi csekély művelési réteghez bizonyos mennyiségű új pihent földet vegyítve, annak termőképességét fokozzuk, a téli nedvesség behatolását, mivel a mély művelési rétegen a hóolvadás hamarabb veszi kezdetét, elősegítjük, azt meg is tarthatjuk a bekövetkező száraz tavaszi időjárásra.

Lehetőleg mellőzzük a tavaszi szántásokat, azon esetben, ha az őszi szántás begyomosodott, extirpatorozással tisztítsuk meg a vetés előtt a földet, hogy a tavaszi szántás káros hatását, a föld cserepedését ne segítsük elő.

Az őszi szántáson a tavaszi vetések rendezetlenebb, könnyebben és a magelosztás egyenlőbben eszközölhető, az elvetett mag, mivel a porhanyó földben jobban költethető, vagyis földdel egyenlően körülvethető, ennek alapján a csirázás sikeresebb, a gyökérfejlődés erőteljesebb lesz, minek következtében a magfejlődés sikeresebb alakulása jön létre.

Az eddig szokásos tengeri vetés barázdába való pergetési módjával sok esetben azon káros körülmény áll elő, hogy nagyobb esőzések alkalmával a barázda fenekén lévő mag a túlnedvesség következtében levegőtől el lett zárva, elromlott, megpoklosodott, minek következtében 100 meg 100 holdra menő tengeri vetéseket ki kellett szántani és újra vetni.

Az újravetéssel a tengeri pótolható ugyan, de már megkésve fogja elérni cső és szemképződési folyamatát akkor, mikor az alföldi nagy hőségek hosszas szárazságokkal szoktak beállani, minek következtében a termés nagy mértékben kevesedik.

Feltéve, hogy kedvező időjárás folytán a cső és szemképződés sikeresen létrejön, még mindig veszélyeztetve van az esetleges korai fagy által, mint azt 1902-ik év őszen szomorúan tapasztaltuk is.

Kövessünk el tehát mindent ne ösmerjünk olyan akadályt, melyet le nem győzhetünk ezen káros következmények elhárítása céljából.

Tapasztalatom alapján fenti káros hatások és a termésnek fokozatos emelésére mint biztos munkálattal a gőzeke szántás fokozatos eszközölését ajánlom a nagyérdemű gazdaközönség figyelmébe.

A gőzeke-szántás hasznos és káros következményeit azok, kik hosszabb ideig már eszközölték, gyakorlati alapon ismerik, meg van tehát az alap arra, hogy a káros következmények mellőzésével csakis hasznos munkát végezzenek azok, akik ezután fogják alkalmazásba venni.

Mielőtt valamely talajt gőzeke művelésben részesítenénk, tartsuk az azt szakemberek véleménye alapján eszközölni, mert amilyen előnyös a mély művelés az egyik talajon, olyan hátrányos és kárt okozó lehet a másikon.

(Folytatjuk.)

TÁVIRATOK.

A válság.

Lukács László missziója.

Budapest, október 15. (A „Torontál” eredeti táv.) Lukács László küldetéséről szóló hírekre vonatkozólag felhívatalosan a következőket jelentik: Lukács László már Budapesten a leghatározottabban kijelentette, hogy Bécsbe való meghívásának célja nem kabinetalakításra vonatkozik, mert illetékes helyen ez irányban nézetei teljesen ismeretesek. Lukács László azonban a legkészségesebben rendelkezésre bocsátkozott az ellentétek kiegyenlítésére. Ez volt tegnapi kihallgatásának is a tárgya s ő felsége Lukács előadását tudomásul vette s elrendelte, hogy Bécsben maradjon, mert előterjesztéseit további megfontolás tárgyává akarja tenni s ez esetleg még egy kihallgatást igényel. Egyébként Lukács László és Khuen-Héderváry Károly ma nem mennek kihallgatásra.

Andrássy és Tisza a királynál.

Budapest, október 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint felhívatalosan jelentik, Andrássy Gyula grófot és Tisza István grófot holnapra Bécsbe hívták, ahol a király magánkihallgatáson fogadja őket.

Magyarok Rákóczi sírjánál.

Budapest, október 15. (A „Torontál” ered. táv.) Konstantinápolyból táviratozzák: A Rákóczi sírjához zárandókló magyarok tegnap érkeztek meg Konstantinápolyba, a hol ünnepélyesen fogadták őket. Délelőtt a Rákóczi hamvait bíró Benait-templomban ünnepi istentisztelet volt, melyen a szultánt Redven pasa képviselte. A templomban Szadeczky kolozsvári egyetemi tanár nagyhatású emlékbeszédet mondott s utána a városok és vármegyék, köztük Torontálvármegye képviselőjében dr. Vinczehidly Ernő főjegyző, elhelyezték koszorúikat. A magyarok ugyancsak tegnap megtekintették a császári palotát és a kincstárt, majd meghívták őket szelamlikra, mely után Desseffy Arisztid és Szadeczky egyetemi tanár bemutatta a társaságot a szultánnak, ki a magyarokat igen szívesen fogadta.

Háromszékmege a hadsereg magyarságáért

Budapest, október 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sepsiszentgyörgyről táviratozzák: Háromszék vármegye közgyűlésén egyhangulag elhatározták, hogy feliratot intéznek az országgyűléshez, a melyben kéri a magyar ezredeknél a magyar vezényleti és szolgálati nyelv életbeléptetését, magyar lovasisteknek magyar ezredkezhöz való áthelyezését, továbbá, hogy jövőben Magyarországon csak magyarhonos tisztet nevezzenek ki, katonai bűnügyekben a tárgyalási nyelv magyar legyen, a Magyarországból sorozott bakákat az alkotmányra feleltessék, a magyar ezredke zászlóit és jelvényeit az ország cimereivel lássák el és végül, hogy a magyarországi katona-intézeteknél a tanyelv magyar legyen.

Újabb tüzkatasztrófa Budapesten.

Budapest október 15. (A „Torontál” eredeti táv.) Ma délelőtt 10 órakor a József köruton a Schneider-féle virágüzletben gázrobbanás történt. A robbanásból tüzet keletkezett, a mely pillanat alatt lángba borította az üzletet. Az üzlet műhelyében számos munkaslány dolgozott, a kik a hirtelen támadt nagy tűzben nem tudtak menekülni. Rémületes sikoltozással szaladgáltak össze-vissza, míg végre a járó-kelők és a tűzoltóság segítségével egy részüket sikerült baj nélkül kimenteni. Öt munkaslány azonban oly súlyosan összeégett, hogy életbenmaradásukhoz nincs remény, egy leány pedig

teljesen megégett s már csak elszenesedett holttestét hozhatták ki. A tűz miatt a ház lakói között is óriási riadalom támadt s mindenki sietett menekülni a veszedelem elől. Szerencsére a tűzoltóságnak kemény munka után délfelé sikerült a tüzet lokalizálni s a még nagyobb katasztrófának elejét venni. A vizsgálatot megindították.

Az ecsedi láp égése.

Budapest, október 15. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Nagykárolyból jelentik, az ecsedi láp égésének továbbterjedését sikerült úgy meggátolni, hogy a láp területét mély árkokkal körülvették. A nagy fáradsággal végzett munkának azonban teljes sikere csak úgy lehet, ha nagyobb esőzés állna be, amely a tüzet egészen eloltaná.

Sztrájkoló tanulók.

Budapest, október 15. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Alsókubinból táviratozzák, az ottani állami felső kereskedelmi iskola felső osztályának tanulói egyik tanárul szigorúsága miatt kimondták, hogy sztrájkolnak és nem járnak előadásra. Az illető tanár most elutazott s helyettét rendelték helyébe, egyben pedig a vizsgálatot megindították.

Határidő-üzlet.

Budapest, október 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak meglehetősen szilárdak. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.66	—
Buza (áprilisra 1904.)	7.75	—
Tengeri (májusra 1904.)	5.26	—
Zab (októberre)	5.36	—
Rozs (októberre)	6.21	—

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, csütörtök, október hó 15-én:

Utolsó előadás.

Orpheus az alvilágban.

Operette 4 felvonásban. Irtá: Meilhac és Halevy. Zenéjét szerző: Offenbach. Fordította: Latabár.

Személyek:

Orpheus, zenetanár	—	—	—	Virágh Ferenc
Euridike, a neje	—	—	—	Lévay Margit
Aristeus (Plutó)	—	—	—	Szénássy György
Jupiter, az istenek királya	—	—	—	Tihanyi Miklós
Junó, a felesége	—	—	—	Kantay Teréz
Diana	—	—	—	Lányi Edit
Cupidó	—	—	—	Peterdy Etus
Vénus	—	—	—	Balázs Janka
Hébe	—	—	—	Perényi Melánia
Minerva	—	—	—	Rácz Gún
Apollo	—	—	—	Völgyi Rezső
Vulkán	—	—	—	Kmetty Lajos
Bachus	—	—	—	Tihanyi Vilmos
Mars	—	—	—	Szabolcsy Ignác
Morpheus	—	—	—	Fodor József
Merkur	—	—	—	Tihanyi Vilmos
A közvélemény	—	—	—	P. Tóváry Anna
Aesculap	—	—	—	Sajó Vilmos
Styx Janky, elkárhozott arkádiai király	—	—	—	Vitéz Róbert

Kezdeté 8 órakor.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

1456. sz. 1903.

808-33

Pályázati hirdetés.

Az üresedésben levő, utólagos havi részletekben fizetendő 920 korona évi fizetéssel és körülbelül 100 koronára tehető mellékjuttatásokkal javadalmazott községi végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, nyelvismeretüket és eddigi szolgálatukat tanúsító okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó hó 25-ig Idvor község előjáróságánál mutassák be.

A szerb nyelv bírása megkívántatik.

Előnyben részesülnek azok, kik az adóügykezelés és a végrehajtások körül jártassággal bírnak.

A folyamodványok magyar nyelven sajátkezűleg irandók.

A végrehajtó alkalmazása a szervezési szabályrendelet 40. §-a értelmében, ajánlatomra a képviselőtestület által történik.

Az állás legkésőbb november hó 1-ig elfoglalandó

Kelt Idvoron, 1903. évi okt. hó 10-én.

Forster Imre,
jegyző.

Pénzt, sok pénzt,

ha vonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 978 jelű alatt a következő címre: **ANNONCEN-ABTEILUNG des „Merkur“ Mannheim**, Meerfeldstrasse. (774-52.15)

150.944/903. szhoz.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetés.

Gács-magyar vasúti kötelek.

IV. pótlék életbe léptetése a II. rész 1. díjszabási tüzethez.

A gács-magyar vasúti kötelekben 1900. évi december hó 1-től érvényes II. rész 1. díjszabási tüzethez 1903. évi november hó 1-én a IV. pótlék lép életbe.

Ezen pótlék új díjtételeket, valamint a fődíjszabásra vonatkozó hatályon kívül helyezéseket, módosításokat és helyesbítéseket tartalmaz.

A mennyiben egyes viszonylatokban díjmélték állanának be, a felemelt díjtételek csak 1903. évi november hó 15-től nyernek alkalmazást.

Ezen pótlék a részes vasutak igazgatóságainál példányonként 40 fillérért kapható.

Budapest, 1903. október hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a többi részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Tanitónő keres

csinos butorozott

alkovos szobát.

Bővebbet a
kiadóhivatalban.

(811-33)

FELTÜNŐ UJDONSÁG.**Delice**

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

560-x.30

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskerekén.

Elsőrendű
tüzifa.
Valódi porosz Kitűnő minőségű

szalon kőszén pirszén (coacs)
a Wildensteinegen-Richterhof-féle bányákból.

Legjobb faszén.

Kaphatók: 800-504

KURLÄNDER IMRE fakeskedőnél

a Kurländer-udvarban, Gizella-part 2766. sz. — Telefon 89. sz.
— Továbbá a fatelepen, Korona-utca 585/II. — Telefon 35. sz. —

145.150/1903.

Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetés.

(Kovácsszén szállítása iránt.)

A magyar királyi államvasutak igazgatósága 1904. évi január hó 1-től számítandólag egy, illetőleg három éven át évenként mintegy 5000 tonna kovácsszén szükségletét biztosítani óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1903. október hó 23-ig betervezhetőek, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendőek.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyancsak az általános és különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrásy-ut 73., II. emelet, 43. ajtó), valamint minden üzletvezetőségél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtárnál posta útján is megrendelhetők, megjegyezvén, hogy a különleges szállítási feltételek minden példányáért 30 fillér, az általános feltételekért pedig 50 fillér fizetendő.

A feltételeknek posta útján való küldése esetén 20 fillér postaköltség is beküldendő.

Budapest, 1903. október hóban.

(3-1)

Az igazgatóság

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az elhalálozott

SÁNTHA SÁNDOR
cipész-üzletét

(pénzügyi palota)
folyó évi október hó 12-én
átvettem.

A midőn üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom, vagyok b. pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

WERTH ISTVÁN

cipész-mester.
Nagybecskerek

(809-31)

3065. sz. 1903.

Basahid község előjáróságától.

813-32

Árverési hirdetés.

Alólirott község előjárósága részéről ezennel közhírré tételik, hogy Basahid község mint erkölcsi testület tulajdonát képező „Gréda“ nevű dűlőben fekvő 400 hold elsőrendű szántóföld folyó évi okt. hó 26-án d. e. 8 órakor a helyszínen 2 holdas parcellákban nyilvános árverésen a folyó gazdasági évre azonnali készpénzfizetés mellett haszonb. rbe fog adatni.

Basahidon, 1903. évi október hó 12-én.

Szavics,
jegyző.

24.896/903. sz. Id

Magyar királyi államvasutak.

Üzletvezetőség Kolozsvárt.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége az 1904., esetleg 1905-1906. évben szükséges faggyu szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szükséges mennyiség évente mintegy 1600 kgt. tesz ki.

Ezen mennyiség azonban a tényleges szükségletnek csak megközelítő előirányzatát képezi, miért is a szállítást elnyerő cég köteles lesz a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének kívánataira a szükséghez képest ezen mennyiségnél 25%-al többet, vagy kevesebbet szállítani.

A szállítás a 122291.96. szám alatti általános és a faggyu szállítására vonatkozó 39.986/92. sz. alatt kiadott különleges szállítási feltételek s az ajánlati tárgyalásnál elfogadott minta alapján eszközölendő.

Ezen feltételek a magy. kir. államvasutak összes üzletvezetőségénél a hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtárnál a megállapított ár előzetes lefizetése mellett megszerelhetők, megjegyezvén, hogy az általános feltételekért 50 fillér, a különleges feltételekért 30 fillér fizetendő.

Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külcimmal: „Ajánlat 24.896.903. számhoz“ 1903. évi november hó 3-ának déli 12 órájáig a kolozsvári üzletvezetőség I. osztályának főnökénél benyújtandók, vagy posta útján beküldendőek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban 1903. évi november hó 2-ának déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárána leneendő.

Az ajánló cég köteles a szállítani szándékolt faggyuból az anyag minőségének megvizsgálása végett 0.5 kg. mennyiséget szelencébe téve, jól lepecsételve és a szállító jegyével ellátva mintául az üzletvezetőség anyag és leltárbeszerzési ügyosztályához címezve (Emke palota I. emelet 28. ajtó) beküldeni, mert minta nélkül a beérkezett ajánlat tárgyalatni nem fog.

Kolozsvár, 1903. szeptember hóban.

(3.1)

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

SOK PÉNZT!

1000 koronát is havonta szereshet bárki becsületes uton. (Mellékoreseképpen is.) Bővebb felvilágosítást következő címen kell kérni:

„Reell 72“
Annoncen-Abteilung des „Merkur“
Stuttgart, Bergstrasse.

(518-52.51)

A városi választások.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, 1903. október 15.

Nagybecskerek város közönsége a közigazgatási bíróságnak a múlt évi városi választásokat megsemmisítő ítélete következtében soron kívül járult ma a választási urnákhoz. A polgárság most 45 képviselőtestületi tagot választott, mert a IX. kerületben a tavaszi választás érvényben maradt.

A választások minden kerületben pontban reggel 8 órakor kezdődtek, amikor a választási meghatalmazásokat vették át a választási elnökök. Csak ezeknek az elintézése után kilenc órakor kezdődött meg a szavazás, amely délután négy óráig folyt.

A választásokról a következőkben számolhatunk be:

I. kerület.

A Németváros első felében, amely öt rendes és két póttagot választott, a németvárosi községházban a gazdakörben volt a választási helyiség. Itt dr. Demkó Endre elnökölt, elnökhelyettes pedig Ro'sa Ignác volt. Megválasztottak:

Rendes tagoknak:

Krumenacker János.
Hoff Nándor.
Krumenacker István.
Szabó Albert.
Bánvég Péter.

Póttagoknak:

Rusz János.
Krumenacker Miklós.

II. kerület.

A Németváros második része a melencei-uton levő Ellmer féle vendéglőben választott dr. Brájjer Lajos elnök és Benkovich Mihály elnökhelyettes vezetésével négy rendes és két póttagot. Megválasztottak:

Rendes tagoknak:

Annau Ádám.
Benkovich Miklós.
Krumenacker Ferenc.
Szávics Sándor.

Póttagoknak:

Steckhardt Ferenc.
Zsembery Béla.

III. kerület.

A belvárosi választók a városháza nagytermében szavaztak le, ahol dr. Kis János elnökölt, az elnökhelyettes Lucsics Miklós volt. A belvárosiak 6 rendes és 2 póttagot választottak a következő eredménnyel:

Rendes tagoknak:

Oldal Antal.
Sztrai György.
Dr. Hubert Zsigmond.
Terzin Zs. Zsivkó.
Mayer Henrik.
Mateits Milán.

Póttagoknak:

Turinszki Tódor.
Jovanovics Bózsza.

IV. kerület.

A csontikai választók a vásártéri cédulaházba vonultak szavazni. Elnök volt dr. Stern Lázár, elnökhelyettes dr. Vaszits Endre. Megválasztották a következő 5 rendes és 2 póttagot:

Rendes tagoknak:

Risztics Pál.
Jovanovics Bózsza.
Czvetkov Ilija.
Zsivanovits Velykó.
Sztáki Zsárkó.

Póttagoknak:

Grubacski Mladen.
Vukov Márkó.

V. kerület.

A gradnucabeliek az evangélikus iskola épületében választottak dr. Pollák Győző elnök és Jeszenszky Nándor elnökhelyettes vezetésével. Itt hét rendes és két póttagot választottak. És pedig:

Rendes tagoknak:

Dr. Gyorgyevits Milos.
Dr. Várady Imre.
Raczkov Szima.
Lestyánszky György.
Gojkov Misa.
Veréb György.
Popov Jóva.

Póttagoknak:

Stein Jakab.
Gain Zsiva.

VI. kerület.

Az oppovaiak egyik részének választási helyisége a temesvári-utcában levő Vinczanov Mladen-féle házban volt, ahol dr. Annau Ernő elnökölt, helyettese pedig Szalay József volt. Négy rendes és két póttagnak választottak:

Rendes tagoknak:

Vinczanov Mladen.
Milin Száva.
Vorgics István.
Gardinovacski Velykó.

Póttagoknak:

Gardinovacski Miklós.
Csobanov Jéfta.

VII. kerület.

Az oppovai választók másik része, mely szintén három rendes és két póttagot választott, a temesvári utcában levő iskolaépületben szavazott. Itt az elnök dr. Pánics Mladen az elnökhelyettes pedig Mihajlovics Milán volt: Az eredmény a következő:

Rendes tagoknak:

Devics Ackó.
Magyarov Lázár.
Turinszky Péter.

Póttagoknak:

Magyarov Sándor.
Mirkov Gáca.

VIII. kerület.

A Budzsák a buza-téri Jakobovics-féle vendéglőbe vonult szavazni, a hol a választási elnök Oldal Antal, helyettese pedig Popovics Péci-Szilárd volt. Itt öt rendes és két póttagot választottak. A választás eredménye a következő:

Rendes tagoknak:

Rádics Milán.
Turinszky Tivadar.
Milovánov Milán.
Stefánovics Áca.
Rádics István.

Póttagoknak:

Gyatkov Zsiva.
Vukov Jéfta.

X. kerület.

A muzslyaiak, akik már tavaly abban bizakodtak, hogy utoljára küldenek képviselőtestületi tagokat Nagybecskerek város közgyűlésébe, az állami iskola épületében szavaztak, most is ebben az erős reményben, hogy ezuttal mégis csak utolsó választások lesz ez. Muzslyán Reitter Oszkár elnökölt, helyettese pedig Lindhof János volt. A muzslyai magyarok hat rendes és két póttagot választottak. Ugymint:

Rendes tagoknak:

Dr. Milos Aurél.
Daniel Ferenc.
Tóth István p. ü. ig.
Tóth Péter.
Kovács Antal.
Csorbás Illés.

Póttagoknak:

Bognár Mihály.
Pápay György.

Torontáli h. é. vasutak és Temesvár—Módosi h. é. vasut menetrendje.

Érvényes 1903. évi október hó 1-től.

Oda.				Zombolya—Nagy-Becskek.				Vissza.				Oda.				Nagy-Becskek—Pancsova-Józsefváros.				Vissza.					
V.-v.		Sz.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.			
7014.		7002.		7012.		1.		7001.		7003.		7015.		7011.		7106.		7113.		7103.		7102.			
I-III. osztály				I-III. osztály				I-III. osztály				I-III. osztály				I-III. osztály									
Minden kedden, pénteken és vasárnapon közlekedik.				500	1010	815	ind. Budapest-ny.-pályaudvar	érk.	125	710	715	ind. Budapest-nyug.-pályaudv. (8)	érk.	715	715	ind. Budapest-nyug.-pályaudv. (8)	érk.	715	715	ind. Budapest-nyug.-pályaudv. (8)	érk.	715	715		
				200	1146	153	ind. Szeged	érk.	954	1240	1252	145	1201	155	ind. Nagy-Kikinda (9. 8.)	érk.	1232	1031	370	155	ind. Nagy-Becskek (8. 1.)	érk.	555	555	
				506	241	153	ind. Temesvár-Józsefváros	érk.	817	817	817	823	620	620	ind. Nagy-Becskek-Bp. (1. 7.)	ind.	560	560	823	620	ind. N.-Becskek-Bp. (1. 7.)	ind.	723	540	
				512	248	153	ind. Zombolya (7.)	érk.	655	648	648	828	625	625	érk. N.-Becskek-Bp. (1. 7.)	érk.	705	529	837	635	*N.-Becskek-Gyártelep	érk.	714	529	
				514	250	153	ind. Uj-Zombolya (7.)	érk.	645	645	645	859	653	653	érk. Sándorudvar (1.)	ind.	705	518	848	644	érk. Sándorudvar (1.)	ind.	705	518	
				528	306	153	érk. Klári	↑	632	632	632	859	653	653	ind. Szécsány (1.)	érk.	620	620	902	656	ind. Sándorudvar (1.)	érk.	704	512	
				537	315	153	Kécsa	↑	623	623	623	917	708	708	érk. Écska-Zsigmondfalva	↑	653	458	917	708	Tomasovác	↑	628	424	
				544	323	153	*Kuriácska	↑	615	615	615	805	788	788	Torontál-Ozora	↑	606	355	956	788	Torontál-Ozora	↑	606	355	
				600	340	153	Csene	↑	606	606	606	1014	751	751	érk. Antalfalva (5.)	ind.	545	325	1014	751	érk. Antalfalva (5.)	ind.	545	325	
				613	354	153	Torontál-Ujvár	↑	547	547	547	1039	811	811	ind. Számos (5.)	érk.	412	412	1039	811	érk. Számos (5.)	érk.	412	412	
				624	406	153	Óregfalva	↑	536	536	536	606	1044	812	ind. Antalfalva (5.)	érk.	544	319	606	1044	812	ind. Antalfalva (5.)	érk.	544	319
				632	416	153	Ó-Telek	↑	525	525	525	706	1104	828	*Torontál-Vásárhely	↑	534	307	706	1104	828	*Torontál-Vásárhely	↑	534	307
				643	427	153	Jánosföld	↑	514	514	514	736	1124	843	érk. Czapaj	↑	510	241	736	1124	843	érk. Czapaj	↑	510	241
				658	445	153	Párdány	↑	500	500	500	746	1145	858	Ferenczhalom	↑	454	222	746	1145	858	Ferenczhalom	↑	454	222
				710	458	153	Fény	↑	442	442	442	769	1213	920	*Torontál-Almás	↑	443	207	769	1213	920	*Torontál-Almás	↑	443	207
721	510	153	érk. Módos (6.)	ind.	430	430	430	799	1213	920	érk. Pancsova-Józsefváros	ind.	430	150	799	1213	920	érk. Pancsova-Józsefváros	ind.	430	150				

Oda.				Szécsány—Versecz.				Vissza.					
Sz.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.			
7202.		7212.		3.		7201.		7211.		I-III. osztály			
I-III. osztály				I-III. osztály				I-III. osztály					
333	436	436	ind. Nagybecskerek-Bpart (1.)	érk.	918	715	333	436	436	ind. Nagybecskerek-Bpart (1.)	érk.	918	715
580	645	645	„ Zombolya (1.)	„	1030	944	580	645	645	„ Zombolya (1.)	„	1030	944
538	651	651	„ Alibunár (4.)	„	1030	944	538	651	651	„ Alibunár (4.)	„	1030	944
538	651	651	ind. Szécsány (1. 4.)	érk.	730	524	538	651	651	ind. Szécsány (1. 4.)	érk.	730	524
546	703	703	érk. Csott (4.)	ind.	722	516	546	703	703	érk. Csott (4.)	ind.	722	516
549	705	705	ind. Csott (4.)	érk.	721	514	549	705	705	ind. Csott (4.)	érk.	721	514
606	726	726	érk. Bóka	ind.	714	506	606	726	726	érk. Bóka	ind.	714	506
616	737	737	ind. Bóka	érk.	712	459	616	737	737	ind. Bóka	érk.	712	459
631	757	757	*Kanak	↑	656	435	631	757	757	*Kanak	↑	656	435
642	812	812	O-Lócz	↑	646	421	642	812	812	O-Lócz	↑	646	421
656	828	828	Széchenfalva R-Istvánvölgy	↑	636	409	656	828	828	Széchenfalva R-Istvánvölgy	↑	636	409
711	849	849	Györgyháza	↑	620	344	711	849	849	Györgyháza	↑	620	344
720	900	900	Uj-Zichfalva	↑	607	326	720	900	900	Uj-Zichfalva	↑	607	326
728	909	909	Nagy-Margita	↑	557	308	728	909	909	Nagy-Margita	↑	557	308
740	922	922	Laudontanya	↑	547	248	740	922	922	Laudontanya	↑	547	248
760	933	933	*Szivattyutelep	↑	538	237	760	933	933	*Szivattyutelep	↑	538	237
768	943	943	Bathientanya	↑	527	223	768	943	943	Bathientanya	↑	527	223
803	949	949	*Temes-Paulis	↑	517	211	803	949	949	*Temes-Paulis	↑	517	211
130	—	—	Verseczrét	↑	511	203	130	—	—	Verseczrét	↑	511	203
925	1135	1135	érk. Versecz	ind.	505	155	925	1135	1135	érk. Versecz	ind.	505	155
—	—	—	érk. Temesvár-Józsefváros	ind.	1090	—	—	—	—	érk. Temesvár-Józsefváros	ind.	1090	—
—	—	—	Bázias	↑	338	959	—	—	—	Bázias	↑	338	959

Oda.				Számos—Antalfalva.				Vissza.					
Sz.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.			
7402.		7401.		5.		7401.		7401.		I-III. osztály			
I-III. osztály				I-III. osztály				I-III. osztály					
333	436	436	ind. Nagy-Becskek (1. 4.)	érk.	715	510	333	436	436	ind. Nagy-Becskek (1. 4.)	érk.	715	510
515	810	810	„ Szécsány (4.)	„	510	490	515	810	810	„ Szécsány (4.)	„	510	490
523	819	819	„ Versecz (4. 3.)	„	940	412	523	819	819	„ Versecz (4. 3.)	„	940	412
524	820	820	ind. Számos (4.)	érk.	412	412	524	820	820	ind. Számos (4.)	érk.	412	412
532	828	828	„ Lajosfalva	↑	352	352	532	828	828	„ Lajosfalva	↑	352	352
547	846	846	érk. Antalfalva (2.)	ind.	330	330	547	846	846	érk. Antalfalva (2.)	ind.	330	330
601	901	901	„ Számos (5.)	„	408	408	601	901	901	„ Számos (5.)	„	408	408
647	—	—	„ Antalfalva (5.)	„	341	341	647	—	—	„ Antalfalva (5.)	„	341	341
—	909	909	ind. Számos (5.)	érk.	408	408	—	909	909	ind. Számos (5.)	érk.	408	408
—	925	925	Dobricza	↑	352	352	—	925	925	Dobricza	↑	352	352
—	934	934	Ferdinándfalva	↑	341	341	—	934	934	Ferdinándfalva	↑	341	341
—	947	947	Háncsa	↑	326	326	—	947	947	Háncsa	↑	326	326
—	959	959	Kevi-Szöllős	↑	313	313	—	959	959	Kevi-Szöllős	↑	313	313
—	1023	1023	Uj-Alibunár	↑	257	257	—	1023	1023	Uj-Alibunár	↑	257	257
—	1030	1030	érk. Alibunár	ind.	250	250	—	1030	1030	érk. Alibunár	ind.	250	250
—	1250	1250	érk. Temes-Kubin	ind.	—	—	—	1250	1250	érk. Temes-Kubin	ind.	—	—

Oda.				Temesvár-Józsefváros—Módos.				Vissza.					
Sz.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.		V.-v.			
7502.		7512.		6.		7501.		7511.		I-III. osztály			
I-III. osztály				I-III. osztály				I-III. osztály					
650	1010	815	ind. Budapest ny.-pályaudv.	érk.	125	710	650	1010	815	ind. Budapest ny.-pályaudv.	érk.	125	710
200	1146	153	„ Szeged	érk.	954	1240	200	1146	153	„ Szeged	érk.	954	1240
423	260	260	„ Temesvár-Józsefváros	érk.	817	817	423	260	260	„ Temesvár-Józsefváros	érk.	817	817
431	268	268	ind. Zombolya (1.)	érk.	803	923	431	268	268	ind. Zombolya (1.)	érk.	803	923
432	301	301	érk. Uj-Zombolya (1.)	ind.	755	915	432	301	301	érk. Uj-Zombolya (1.)	ind.	755	915
449	318	318	ind. Uj-Zombolya (1.)	érk.	750	910	449	318	318	ind. Uj-Zombolya (1.)	érk.	750	910
457	326	326	*Juliamajor	↑	733	853	457	326	326	*Juliamajor	↑	733	853
514	343	343	Német-Czernya	↑	726	846	514	343	343	Német-Czernya	↑	726	846
521	350	350	*Leonamajor	↑	708	828	521	350	350	*Leonamajor	↑	708	828
531	403	403	*Karolinamajor	↑	701	821	531	403	403	*Karolinamajor	↑	701	821
550	419	419	Magyar-Czernya	↑	655	815	550	419	419	Magyar-Czernya	↑	655	815
559	428	428	*Jánosmajor	↑	631	751	559	428	428	*Jánosmajor	↑	631	751
620	449	449	*Pálmajor	↑	622	742	620	449	449	*Pálmajor	↑	622	742
636	506	506	Csáztelek	↑	611	731	636	506	506	Csáztelek	↑	611	731
653	524	524	Ittvárnok-Rogendorf	↑	546	706	653	524	524	Ittvárnok-Rogendorf	↑	546	706
702	533	533	Béga-Szent-György	↑	529	648	702	533	533	Béga-Szent-György	↑	529	648
716	546	546	*Katalinfa megállóhely	↑	519	635	716	546	546	*Katalinfa megállóhely	↑	519	635
733	604	604	Katalinfa	↑	514	630	733	604	604	Katalinfa	↑	514	630
737	608	608	Klekk	↑	449	605	737	608	608	Klekk	↑	449	605
755	627	627	*Klekk megállóhely	↑	444	568	755	627	627	*Klekk megállóhely	↑	444	568
801	633	633	Nagy-Becskek-Vámház	↑	427	541	801	633	633	Nagy-Becskek-Vámház	↑	427	541
807	639	639	Temesvári-utca	↑	421	533	807	639	639	Temesvári-utca	↑	421	533
812	644	644	Korona-szálloda	↑	415	527	812	644	644	Korona-szálloda	↑	415	527
818	650	650	Ferencz-József-tér	↑	410	522	818	650	650	Ferencz-József-tér	↑	410	522
823	655	655	Német-utca	↑	404	516	823	655	655	Német-utca	↑	404	516
—	—	—	érk. N.-Becskek-Bpart (1. 2.)	ind.	358	510	—	—	—</				